

SİGARA İÇENLERİN KEMİKLERİ DAHA YAVAŞ İYİLEŞİYOR

Amerika'daki ortopedi uzmanları, eğer sigara içiyorsanız kırılan kemiklerinizin daha yavaş iyileştiğini belirtiyor. Karbonmonoksit ve nikotin kemiklerin yavaş yenilenmesine sebep olduğuna inanıyorlar. Nikotin kan damarlarını daraltıyor ve yeni kemiğe kan akışı azalıyor.

Georgia Emory Üniversitesi'nden George Cierny önderliğindeki araştırma grubu inçik kemiği kırılan operasyona tabi bir grup insanın kemiklerindeki rejenerasyon (yeniden oluşum) hızı üzerinde çalıştılar. 29 kişilik bu hasta grubu 11 sigara içen, 9 eskiden sigara içmiş ve 9 sigara içmeyen kişiden oluşmuştu.

Cierny'e göre sigara içmeyen kişilerde kemik teşekkülü 2 ay sonunda radyografî üzerinde belirgindi. Fakat sigara içenlerde durum böyle değildi. Eğer insanlar sigara içmeye devam ederse kemikler çok yavaş iyileş-

yordu. Öte yandan sigara içmedikleri takdirde kemiğin birleşmesi ve yenilenmesi hızlanıyordu, diyor Cierny.

Sigara içenlerle içmeyenler arasında bir karşılaştırma yapmak için, uzmanlar kemiğin iyileşmesi için geçen ay sayısını iyileşen kısmın uzunluğuna bölerek bir tablo hazırladılar. Buna göre sigara içmeyenlerde ortalama değer 2.32 ay/cm, eskiden sigara içmiş olanlarda 2.72 ve sigara içenlerde ise bu değer 2.98 ay/cm idi.

Son olarak Cierny şöyle diyor: "Sigara içen ve kırıklar için tedavi gören kişiler, eğer kırıklarının eskiden sigara içmiş kişilerin kemik teşekkülü hızında iyileşmesini istiyorlarsa operasyondan 2 hafta önce sigarayı bırakmalıdırlar."

New Scientist, 2 Mayıs 1992'den çev.
Cemil SAĞIROĞLU

rüyor. Hemşire onu durdurunca şöyle bağıırıyor: "dal, fal, çakal, bakkal, bakkalı dövdüm dün gece" (ses çağrışımları). Hemşire soruyor: "Neden uslu durmuyorsun?" Hastanın cevabı: "Şu camdaki 10 sinek uslu değil" (Yandan konuşma veya Ganser sendromu: yanıt soruyla ilgili, fakat anlamsız). Hemşire sormaya devam ediyor: "Adınız ne?", "Emine". "Hangi koğuştasınız?", "Emine" vb. (direnme = perseverasyon). Hasta birden yıldırım hızıyla çok konuşmaya başlıyor (söz tufanı = logore). Bir konuda diğerine atlamaktadır (konuşmanın raydan çıkması). Arada bir var olmayan bir sözcük söyler: "Ben her gün 'yomkolobas' sporu yaparım" (neolojizm = yeni sözcük yaratma). Hasta birçok kelimeyi anlamsızca peşpeşe sıralar: "Ormanlar... düşmanlar... eğer bu kıssa... evde zürafa var... Ninem, Ali Paşanın kızı..." (laf salatası = bağlantısız konuşma = inkoherans). Hasta, konuşması sırasında bir türlü ana konuya giremez; ayrıntılarda takılır kalır (labirentlik düşünce = ayrıntıcılık veya teğetsel konuşma). Hasta aynı sözcükleri gece gündüz haftalarca tekrarlar: "Ahmet öldü, Ahmet öldü, Ahmet öldü..." (anlamsız yineleme = verbijerasyon). Karşısındakinin sözlerini tekrarlar (ekolali).

Katatonik Şizofreni

Hasta, örneğin sağ kolu ve sol bacağı havaya kaldınlınca yorulmadan saatlerce put gibi durur (bal-mumlaşma = flexibilitas cereas veya donakalim = katalepsi). Hasta böyle güç bir pozisyonu kendisi alıp saatlerce o durumda kalabilir (donma = katatonik stupor). Bir mumya veya heykeli andırır. Uyanıktır; olan biteni anlar, fakat uyarılara cevap vermez. Yemez, içmez, hareket etmez, konuşmaz, söylenenin

aksini yapar (karşıtlık = negativizm). Doktorun hareket, söz ve mimiklerini aynen tekrarlar (etki altında kalma = suggestibilitè). Durmadan aynı hareketleri tekrarlar (basmakalıp davranış = stereotipi). Verilen emirlere robot gibi itaat eder (otomatik itaat). Yapmacık tiyatroyarı hareketleri olur (mannerism). Bu hastalar birden saldırabilir (katatonik öfke).

Böylece bir şizofrenin algı, duygu, düşünce ve konuşmasında derin değişiklikler olabildiğini, başlangıç, seyir ve sonunu, tedavisini ve tedavinin yan etkilerini gördük. Sözümlüğü akıl hastalığı üzerine söylenmiş bazı özdeyişlerle bağlamak istiyoruz: "Dünyada o kadar çok akıl hastası ve geri zekâli var ki, onları akıl hastanelerinde aramaya gerek yok" GOETHE; "Başka delillerin arasında deli olmak, tek başına akıllı olmaktan daha zararsızdır." DIDEROT; "Herkesin delilik sayılabilecek bir yanı vardır." Rudyard KIPLING; "Hayatta öyle durumlar olur ki, içinden çıkmak için biraz çılgın olmak gerekir." La Rochefoucauld; "Çılgınlığın en büyük kanıtı, bir insanın amaçlarıyla o amaçlara varma yolları arasındaki oransızlıktır." Napolyon; "Her dahinin deli bir yanı vardır." (anonim).

KAYNAKLAR

- 1- "Modern Teşhis", İlaç ve Tedavi, II. Cilt, Doç.Dr. Selçuk Aşan 1984.
- 2- Psikiyatri, Prof.Dr. Selim Özyayın, 1980.
- 3- Basic and Clinical Pharmacology, BG Katzung, 1989.
- 4- Synopsis of Psychiatry, H.I. Kaplan and B.J. Sadock, 1988.
- 5- Review of General Psychiatry, H.H. Godman, 1988.
- 6- Arch Gen Psychiat, Am J Psychiat, J Nerv Mental Dis, (son 5 yıl).
- 7- Science et Avenir, Eylül 1992.